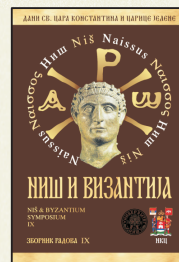
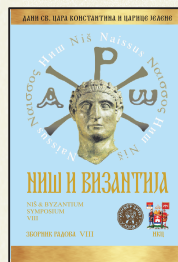
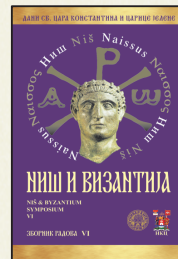
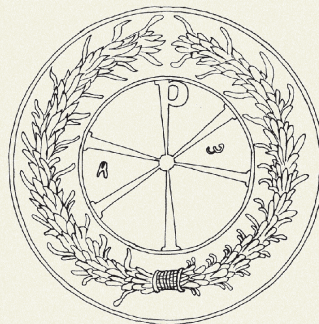
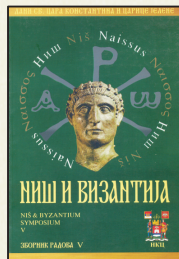
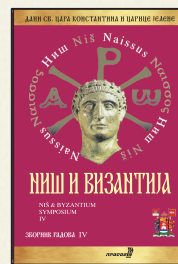
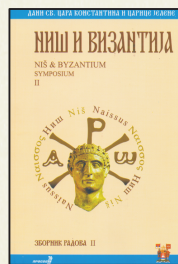
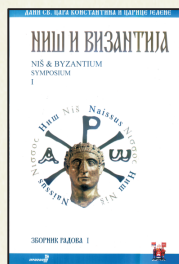

Niš and Christian Heritage

НИШ И ХРИШЋАНСКО НАСЛЕЂЕ

Niš and Byzantium - special edition

НИШ И ВИЗАНТИЈА - ПОСЕБНО ИЗДАЊЕ

Град Ниш
Универзитет у Нишу
Православна Епархија нишка
Нишки културни центар

The Days of St. Emperor Constantine and Helena

NIŠ AND CHRISTIAN HERITAGE

NIŠ AND BYZANTIUM - special edition marking 1700.
anniversary of the signing of the edict of Milan

Reviewer

Miodrag Marković

Editors

Miša Rakocija

Milica Todorović

Niš, 2013

Дани Св. цара Константина и царице Јелене

НИШ И ХРИШЋАНСКО НАСЛЕЂЕ

НИШ И ВИЗАНТИЈА - посебно издање поводом 1700.
година од потписивања Миланског едикта

Рецензент

Миодраг Марковић

Уредници

Миша Ракоција

Милица Тодоровић

Ниш, 2013.

Издавачи

ГРАД НИШ
УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ПРАВОСЛАВНА ЕПАРХИЈА НИШКА
НИШКИ КУЛТУРНИ ЦЕНТАР

За издаваче

Градоначелник
Проф. др ЗОРАН ПЕРИШИЋ

Ректор Универзитета у Нишу
Проф. др ДРАГАН АНТИЋ

Епископ нишки
ГОСПОДИН др ЈОВАН II (ПУРИЋ)

Нишки културни центар-директор
БОЈАНА СИМОВИЋ

Организациони одбор

- Патријарх српски Господин Иринеј
- Епископ нишки Господин др Јован
- ректор др Драган Антић
- градоначелник проф. др Зоран Перишић
- градски већник Срђан Алексић
- Академик др Цветан Грозданов
- Академик др Љубомир Максимовић
- Академик др Вера Битракова Грозданов
- др Слободан Ћурчић
- др Миша Ракоција
- др Гиордана Тровабене
- др Бранко Вујовић
- др Каролин С. Снајвли
- др Александар Кадијевић
- др Елизабета Димитрова
- др Миодраг Марковић
- др Драган Војводић
- др Хранислав Анђелковић
- др Франц Цурк
- др Вујади Иванишевић
- др Атанасиос Семоглу
- др Иванка Гергова
- др Јанис Д. Варалис
- др Марга Нађ
- др Евангелиа Хацитрифонос
- др Бојана Крсмановић
- др Ирена Оретскаја
- Милица Тодоровић
- Марица Максимовић
- Јован Мандић
- др Ирена Љубомировић
- др Александар Поповић

- др Миомир Васов
- Елена Васић Петровић
- Олгица Давидовић, ректорат
- Ана Мишић (координатор)
- свештеник Александар Ђорђевић,
Епархија нишка (координатор)

Редакција

- Патријарх српски Господин Иринеј
- Епископ нишки Господин др Јован
- Академик др Цветан Грозданов
- Академик др Ренате Пилингер
- Академик др Љубомир Максимовић
- др Слободан Ћурчић
- др Миша Ракоција
- др Грем Џонс
- др Гиордана Тровабене
- мр Јоанис Сисиу
- др Георги Геров
- др Бранко Вујовић
- др Александар Кадијевић
- др Елизабета Димитрова
- др Миодраг Марковић
- др Драган Војводић
- др Радивоје Радић
- др Каролин С. Снајвли
- др Франц Цурк
- др Јанис Д. Варалис
- др Атанасиос Семоглу
- др Винћенцо Ајело
- др Ирена Љубомировић
- Марица Масимовић (секретар)

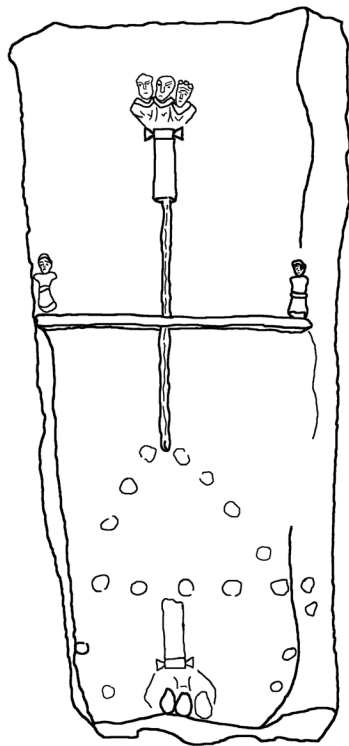
САДРЖАЈ

<i>Дејан Медаковић</i>	ПОРУКЕ ВИЗАНТИЈСКЕ ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ	17 – 20
<i>Aleksandar Loma</i>	ОТКУДЕ НИШ ?	
<i>Александар Лома</i>	WHERE IS NIŠ FROM?	21 – 26
<i>Александар Јовановић</i>	АРХЕОЛОШКЕ БЕЛЕШКЕ ИЗ	
<i>Aleksandar Jovanović</i>	КАСНОАНТИЧКОГ НАЙСА И ОКОЛИНЕ ARCHEOLOGICAL NOTES FROM LATE ANTIQUÉ NAISA AND SURROUNDING	27 – 40
<i>Ивана Поповић</i>	DEA DARDANICA ИЗ МЕДИЈАНЕ И	
<i>Ivana Popović</i>	СРОДНИ СПОМЕНИЦИ ИЗ БАЛКАНСКИХ ПРОВИНЦИЈА ЦАРСТВА DEA DARDANICA FROM MEDIANA AND RELATED MONUMENTS FROM THE BALKAN PROVINCES OF THE EMPIRE	41 – 54
<i>Гордана Јеремић</i>	МОЗАИЦИ ГРАЂЕВИНЕ СА ОКТОГОНОМ ИЗ	
<i>Gordana Jeremić</i>	АНТИЧКОГ НАЙСА MOSAICS OF THE STRUCTURE WITH OCTAGON, FROM THE ANCIENT NAISSUS	55 – 66
<i>Ивана Поповић</i>	THE ACTIVITY OF THE NAISSUS WORKSHOP IN THE FOURTH CENTURY AND THE FINDS OF THE VALUABLE OBJECTS FROM THE WESTERN PROVINCES OF THE EMPIRE	
<i>Ивана Поповић</i>	ДЕЛАТНОСТ НИШКЕ РАДИОНИЦЕ У IV ВЕКУ И НАЛАЗИ ДРАГОЦЕНОСТИ ИЗ ЗАПАДНИХ ПРОВИНЦИЈА ЦАРСТВА	67 – 80
<i>Aleksandar V. Popović</i>	DEITIES ON BRONZE RAILING FROM MEDIANA IN THE LIGHT OF THEOLOGY OF JULIAN THE APOSTATE	
<i>Александар В. Поповић</i>	БОЖАНСТВА НА БРОНЗАНОЈ ОГРАДИ СА МЕДИЈАНЕ У СВЕТЛУ ТЕОЛОГИЈЕ ЈУЛИЈАНА АПОСТАТЕ	81 – 92
<i>Ивана Поповић</i>	ДИЈАДЕМА НА КОНСТАНТИНОВОМ	
<i>Ivana Popović</i>	ПОРТРЕТУ ИЗ НИША: НАСТАНАК И РАЗВОЈ НОВЕ ЦАРСКЕ ИНСИГНИЈЕ DIADEM ON CONSTANTINE'S PORTRAIT FROM NAISSUS: ORIGIN AND EVOLUTION OF NEW IMPERIAL INSIGNIA	93 – 108
<i>Ивана Поповић</i>	ARCADIUS' SIGNET RING FROM NAISSUS	
<i>Ивана Поповић</i>	АРКАДИЈЕВ ПЕЧАТНИ ПРСТЕН ИЗ НИША	109 – 116
<i>Миша Ракоција</i>	НОВА САЗНАЊА О РАНОХРИШЋАНСКОЈ	
<i>Miša Rakocija</i>	ПРОШЛОСТИ НИША NEW INSIGHT INTO THE EARLYCHRISTIAN PAST OF NIŠ	117 – 130
<i>Miša Rakocija</i>	PALEOBYZANTINE CHURCHES OF NIŠ - Preliminary survey	
<i>Миша Ракоција</i>	ПАЛЕОВИЗАНТИЈСКЕ ЦРКВЕ НИША- прелиминарни преглед	131 – 154

<i>Гордана Милошевић</i> <i>Gordana Milošević</i>	МАРТИРИЈУМ И ГРОБЉАНСКА БАЗИЛИКА У ЈАГОДИН МАЛИ У НИШУ THE MARTYRY AND THE CEMETERY BASILICA IN JAGODIN MALA IN NIŠ	155 – 174
<i>Миша Ракоција</i> <i>Miša Rakocija</i>	АРХИТЕКТУРА ЗИДАНИХ ГРОБНИЦА СТАРОХРИШЋАНСКОГ НИША ARCHITECTURE OF BUILT TOMBS IN ANCIENT CHRISTIAN NIŠ	175 – 202
<i>Миша Ракоција</i> <i>Miša Rakocija</i>	О ПАРАПЕТНОЈ ПЛОЧИ ИЗ НИША, ПОРЕКЛУ И ТИПОЛОГИЈИ ПАЛЕОВИЗАНТИЈСКИХ ПРЕГРАДА ON THE PARAPET SLAB FROM NIŠ AND ON THE ORIGIN AND TYPOLOGY OF EARLY- BYZANTINE PARTITIONS	203 – 220
<i>Миша Ракоција</i> <i>Miša Rakocija</i>	РАНОВИЗАНТИЈСКА ГРОБНИЦА НА СВОД КОД СЕЛА КЛИСУРА ПОРЕД НИША И КРАТАК ОСВРТ НА ПРОБЛЕМ ЗАСВЕДЕНИХ ГРОБНИЦА EARLY BYZANTINE CRYPT WITH A VAULT IN THE VILLAGE OF KLISURA NEAR NIŠ AND A BRIEF COMMENT ON THE PROBLEM OF VAULTED CRYPTS	217 – 240
<i>Ренате Пилингер</i> <i>Renate Pillinger</i>	ЕАРЛИ CHRISTIAN GRAVE PAINTINGS IN NIŠ BETWEEN EAST AND WEST РАНОХРИШЋАНСКО ГРОБНО СЛИКАРСТВО У НИШУ ИЗМЕЂУ ИСТОКА И ЗАПАДА	241 – 252
<i>Миша Ракоција</i> <i>Miša Rakocija</i>	РАИТИНГ ИН ТХЕ CRYPT WITH AN ANCHOR ИΝ NIŠ СЛИКАРСТВО ГРОБНИЦЕ СА СИДРОМ У НИШУ	253 – 272
<i>Ивана Поповић</i> <i>Ivana Popović</i>	МОТИВ ОФ „RAILING OF PARADISE“ ON FRESCOES FROM TOMBS IN JAGODIN MALA (NAISSUS) AND ČALMA (SIRMIUM) МОТИВ „ОГРАДЕ РАЈА“ НА ФРЕСКАМА ИЗ ГРОБНИЦА У ЈАГОДИН МАЛИ (NAISSUS) И ЧАЛМИ (SIRMIUM)	273 – 292
<i>Миша Ракоција</i> <i>Miša Rakocija</i>	СТАРОХРИШЋАНСКИ БАПТИСТЕРИЈАЛНИ КОМПЛЕКС НА МЕДИЈАНИ У НИШУ ANCIENT CHRISTIAN BAPTISTERY COMPLEX IN MEDIANA, NEARBY NIŠ	293 – 330
<i>Гиордана Тровабене</i> <i>Giordana Trovabene</i>	MOSAICI PAVIMENTALI DELLA VILLA DI MEDIANA (NIŠ): ANALISI E CONFRONTI ПОДНИ МОЗАИЦИ ВИЛЕ НА МЕДИЈАНИ (НИШ): АНАЛИЗЕ И ПОРЕЂЕЊА	331 – 348
<i>Гордана Јеремић</i> <i>Gordana Jeremić</i>	МОЗАИЦИ МЕДИЈАНЕ – НЕКА РАЗМАТРАЊА MOSAICS OF MEDIANA – A STUDY	349 – 362
<i>Рут Коларик</i> <i>Ruth Kolarik</i>	LATE ANTIQUE FLOOR MOSAICS IN THE BALKANS КАСНО-АНТИЧКИ ПОДНИ МОЗАИЦИ НА БАЛКАНУ	349 – 368
<i>Миша Ракоција</i> <i>Miša Rakocija</i>	О ЦРКВИ СВ. ЈОВАНА У СЕЛУ ОРЉАНЕ КОД НИША И ЊЕНОМ МЕСТУ У ИСТОРИЈИ ВИЗАНТИЈСКЕ АРХИТЕКТУРЕ ON SAINT JOHN CHURCH IN ORLJANE VILLAGE AND ITS PLACE IN BYZANTIUM ARCHITECTURE HISTORY	369 – 398

<i>Гордана Милошевић</i>	“ИТАЛИЈАНСКИ ПЛАН” НИША ИЗ 1719. ГОДИНЕ КАО ПОВОД ЗА РЕКОНСТРУКЦИЈУ ИЗГЛЕДА СРЕДЊОВЕКОВНОГ И АНТИЧКОГ ГРАДА	
<i>Gordana Milošević</i>	THE „ITALIAN PLAN“ OF NIS FROM 1719 AS THE MOTIVE FOR RECONSTRUCTING THE OUTLOOK OF THE MEDIEVAL AND ANCIENT TOWN	399 – 412
<i>Борис Стојковски</i>	НИШ У ВИЗАНТИЈСКО - УГАРСКИМ ОДНОСИМА У XI И XII ВЕКУ	
<i>Boris Stojkovski</i>	NIŠ IN BZYANTINE-HUNGARIAN RELATIONSIN XI AND XII CENTURY	413 – 424
<i>Ivan Jordanov</i>	NISH XI-XII C., ACCORDING BYZANTINE SIGILLOGRAPHY	
<i>Иван Јорданов</i>	НИШ XI-II ВЕКА, ПРЕМА ПОДАЦИМА ИЗ ВИЗАНТИЈСКЕ СФРАГИСТИКЕ	425 – 438
<i>Владимир Алексић</i>	ПОВЛАСТИЦЕ ГРАДА НИША НА КРАЈУ XII ВЕКА	
<i>Vladimir Aleksić</i>	IMMUNITIES OF CITY OF NIŠ IN THE LATE TWELFTH CENTURY	439 – 448
<i>Миша Ракоција</i>	ЦРКВЕ СВ. ПРОКОПИЈЕ И СВ. ПАНТЕЛЕЈМОН У НИШУ И СТЕФАН НЕМАЊА	
<i>Miša Rakocija</i>	CHURCHES OF ST. PROCOPIUS AND ST. PANTELEIMON IN NIŠ AND STEFAN NEMANJA	449 – 462
<i>Бранко Горгиев</i>	НЕКЕ ИМПЛИКАЦИЈЕ СУСРЕТА ФРИДРИХА I БАРБАРОСЕ И СТЕФАНА НЕМАЊЕ	
<i>Branko Gorgiev</i>	CERTAIN IMPLICATIONS OFFRIEDRICH AND BARBAROSSA AND STEFAN NEMANJA	463 – 472
<i>Вујадин Иванишевић</i>	ОСТАВА „ЕЛЕКТРОН“ ТРАХЕЈА ТЕОДОРА АНЂЕЛА ИЗ НИШКЕ ОБЛАСТИ	
<i>Vujadin Ivanišević</i>	TRESOR “D’ELECTRUM” TRACHEA DE THEODORE ANGE PROVENNANT DE LA REGION DE NIS	473 – 486
<i>Миша Ракоција</i>	НОВООТКРИВЕНИ ФРАГМЕНТИ ЖИВОПИСА ИЗ СТАРЕ ЦРКВЕ СВ. НИКОЛЕ У НИШУ	
<i>Miša Rakocija</i>	NEWLY DISCOVERED FRESCO FRAGMENTS IN THE OLD CHURCH OF ST. NICHOLAS IN NIS	487 – 510
<i>Марија Копривица</i>	СТУКТУРА СТАНОВНИШТВА НИШКЕ ОБЛАСТИ У XV И XVI ВЕКУ	
<i>Marija Koprivica</i>	THE STRUCTURE OF POPULATION IN NIŠ AREA IN THE 15TH AND 16TH CENTURY	511 – 524
<i>Иванка Гергова</i>	НИШ И РИЛСКИЈАТ МАНАСТИР ПРЕЗ XVIII И XIX ВЕКОВЕ	
<i>Ivanka Gergova</i>	NISH AND THE/RILA MONASTERY DURING XVIII AND XIX CENTURIES	525 – 532
<i>Иванка Гергова</i>	НИШКИ МИТРОПОЛИТИ, ПОЧИТАНИ КАТО СВЕТЦИ В БЪЛГАРИЈА	
<i>Иванка Гергова</i>	НИШКИ МИТРОПОЛИТИ ПОШТОВАНИ КАО СВЕЦИ У БУГАРСКОЈ У XIX ВЕКУ	533 – 536

<i>Тијана Борић</i>	О АРХИТЕКТУРИ ЦРКВЕ СВ. АРХАНЂЕЛА МИХАИЛА И ГАВРИЛА У НИШУ (МАЛИ САБОРНИХ ХРАМ)	
<i>Tijana Borić</i>	ON THE ARCHITECTURE OF THE CHURCH OF HOLY ARCHANGELS MICHAEL AND GABRIEL (MINOR CATHEDRAL IN NIŠ)	537 – 546
<i>Александар Кадијевић</i>	О АРХИТЕКТУРИ НИШКЕ САБОРНЕ ЦРКВЕ СИЛАСКА СВЕТОГ ДУХА НА АПОСТАЈЕ	
<i>Aleksandar Kadijević</i>	ON THE ARCHITECTURE ON NISH ORTHODOX CATHEDRAL DEDICATED TO THE PENTECOST	547 – 560
<i>Драгиња Маскарели</i>	ИЛКИЋЕВ ПРОЈЕКАТ ЗА ЕПАРХИЈСКИ ДОМ У НИШУ – ПРИМЕР НЕОВИЗАНТИЈСКИХ СТРЕМЉЕЊА У НОВИЈОЈ СРПСКОЈ АРХИТЕКТУРИ	
<i>Draginja Maskareli</i>	ILKIĆ PROJECT FOR DIOCESE MANSION IN NIŠ - AN EXAMPLE OF NEO BYZANTIUM TRENDS IN NEW SERBIAN ARCHITECTURE	561 – 570
<i>Ирена Љубомировић</i>	НАИСУС У НОВОЈ ПРОВИНЦИЈИ ИЗМЕЂУ ИСТОКА И ЗАПАДА	
<i>Irena Ljubomirović</i>	NAISSUS IN A NEW PROVINCE BETWEEN THE EAST AND THE WEST	571 – 586
<i>Ирена Љубомировић</i>	ВОЈНА ОРГАНИЗАЦИЈА У НАИСУСУ У III И IV ВЕКУ	
<i>Irena Ljubomirović</i>	MILITARY ORGANIZATION OF NAISSUS IN THE III AND THE IV CENTURY	587 – 600
<i>Александар В. Поповић</i>	КЊИЖЕВНА ДЕЛАТНОСТ ЈУЛИЈАНА АПОСТАТЕ У НИШУ	
<i>Aleksandar V. Popović</i>	LITERARY ACTIVITY OF JULIAN THE APOSTATE IN NAISSUS	601 – 608
<i>Суса Бранка, Монти Гиада, Моранди Симона</i>	РЕЉЕФНО И ДОКУМЕНТАРНО РЕЉЕФНО И ДОКУМЕНТАРНО	
<i>Суца Бранка, Монти Гиада, Моранди Симона</i>	ПРИКАЗИВАЊЕ МОЗАИКА КАО ПОТПОРА ЗА РЕСТАУРАЦИЈУ	609 – 620
<i>Ирена Љубомировић</i>	САРАДЊА НИКОЛЕ ВУЛИЋА СА НАРОДНИМ МУЗЕЈЕМ У НИШУ	
<i>Irena Ljubomirović</i>	COOPERATION OF NIKOLA VULIĆ WITH NATIONAL MUSEUM IN NIŠ	621 – 630

*Ниш, Дечији оловни саркофаг, IV век, декорација поклопца, цртеж арх. Н. Ракоција
Niš, Children leaded sarcophagus, IV century, decoration cover, drawing arch. N. Rakocija*

**С благословом
Његовог Преосвештенства
Епископа нишког Господина др Јована II**

**With the blessing of
His Eminence Reverend dr Jovan II,
Bishop of the Niš Eparchy**

НИШ И ХРИШЋАНСКО НАСЛЕЂЕ

NIŠ AND CHRISTIAN HERITAGE

